

CLASSMATE

SOSYAL BİLGİLER

SORU BANKASI

5
SINIF
0

Yayım Kurulu Başkanı

Sultan Özkaya

Yayım Kurulu

Nesrin Özkan - Esra Aktürk - Eylem Akdağ Bingöl

ISBN 978 - 975 - 8653 - 59 - 1

Hürriyet Mah. Mahmutbey Cad. Arıkan Dağlar İş Merkezi

No: 1 Kat: 5 Bahçelievler / İSTANBUL

Telefon: (0212) 639 08 48 Fax: (0212) 503 87 94

Yayıncı Sertifika No.: 47442

Baskı - Cilt

Yeni Devir Matbaacılık ve Gazetecilik A.Ş.

Matbaa Sertifika No: 41910

Bu kitap, Milli Eğitim Bakanlığı ve Talim Terbiye Kurulunca kabul edilen,

Tebliğler Dergisi'nde yayımlanan **Sosyal Bilgiler**

dersinin müfredat programına uygun olarak hazırlanmıştır.

Kitabın yazımında TDK Yazım Kılavuzu esas alınmıştır.

Bu eserin yayım hakkı; **DEMSAN Özel Öğretim Kurumları**

Ulaştırma ve Yayıncılık A.Ş.'ye aittir. İzinsiz kopya

edilemez, çoğaltılamaz, kısmen de olsa yayımlanamaz.

ÖN SÖZ

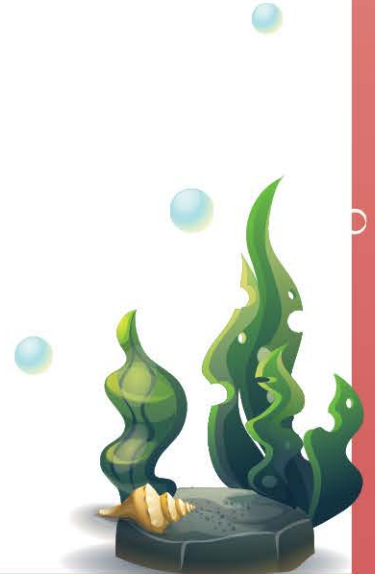
Sevgili Öğrenciler!

Eğitim ve öğretim hayatı, uzun bir maratondur ve bu maraton çeşitli duraklardan geçmektedir. İşte ortaokul da bu duraklardan biridir.

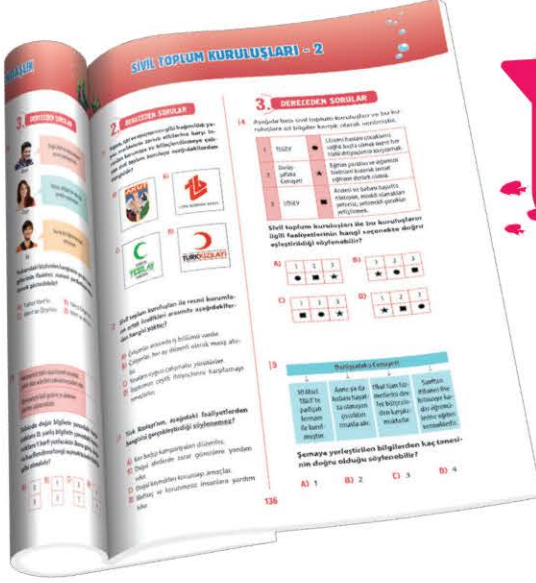
Ortaokul, ilkokulda kazanılan temel bilgi ve becerilerin geliştirilip zenginleştirildiği; bu bilgilerin günlük hayatla birleştirilip pekiştirildiği bir dönemdir. Bu dönemi iyi bir şekilde tamamlayan, buradaki konuları tam olarak öğrenmiş bir öğrenci lise hatta üniversite öğreniminde rakiplerinden hep bir adım önde olacaktır.

Bu eğitim maratonunda sizlere yardımcı olmak, ortaöğretim hayatınızda karşınıza çıkabilecek her türlü sorunu çözenizi sağlamak amacıyla hazırladığımız soru bankamız, konuları ne ölçüde kavradığınızı ve nerelerde yardıma ihtiyaç duyduğunuzu sizlere gösterecektir.

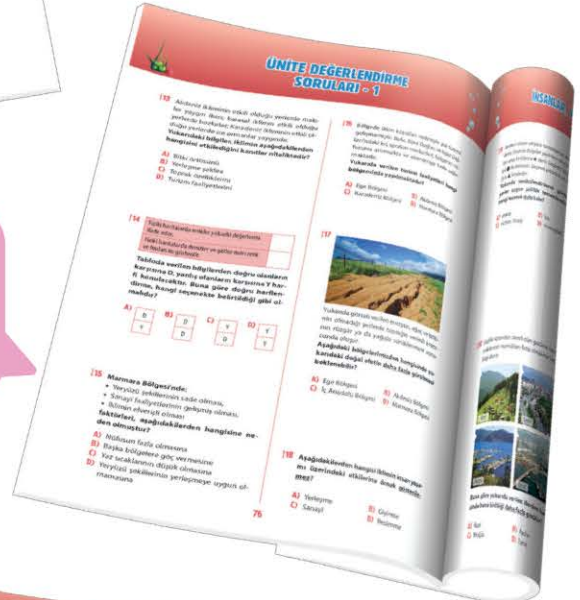
*Başarı ve mutluluk
dolu yarımlara...*

KİTABIMIZI TANIYALIM

1, 2 ve 3. dereceden sorular

Ünite değerlendirme soruları

Yorumaya dayalı sorular

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE: BİREY VE TOPLUM

Olayların Etkileri ve Sosyal Bilgilerin Yararları	10 - 13
Toplum İçinde Birey	14 - 19
Haklar ve Sorumluluklar	20 - 25
Ünite Değerlendirme Soruları	26 - 29

2. ÜNİTE: KÜLTÜR VE MİRAS

Anadolu ve Mezopotamya Uygarlıkları	32 - 37
Türkiye'nin Doğal ve Tarihî Güzellikleri	38 - 45
Türkiye'nin Kültürel Zenginlikleri	46 - 51
Ünite Değerlendirme Soruları	52 - 55

3. ÜNİTE: İNSANLAR, YERLER VE ÇEVRELER

Harita Bilgisi ve İklim	58 - 63
Ülkemizde Yerleşme ve Nüfus	64 - 69
Doğal Afetler ve Etkileri	70 - 73
Ünite Değerlendirme Soruları	74 - 77

4. ÜNİTE: BİLİM, TEKNOLOJİ VE TOPLUM

Sanal Ortamın Doğru Kullanımı	80 - 85
Teknolojinin Etkileri ve Bilim İnsanları	86 - 91
Ünite Değerlendirme Soruları	92 - 95

İÇİNDEKİLER

5. ÜNİTE: ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM

Coğrafi Bölgelerimiz ve Ekonomik Faaliyetleri	98 - 101
Karadeniz, Akdeniz, Ege ve Marmara Bölgeleri	102 - 109
İç Anadolu, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri	110 - 117
İnsan ve Ekonomi	118 - 121
Ünite Değerlendirme Soruları	122 - 125

6. ÜNİTE: ETKİN VATANDAŞLIK

Topluma Hizmet Edenler	128 - 131
Sivil Toplum Kuruluşları	132 - 137
Yerel Yönetim ve Temel Haklar	138 - 143
Millî Egemenlik ve Bağımsızlık Sembollerimiz	144 - 149
Ünite Değerlendirme Soruları	150 - 153

7. ÜNİTE: KÜRESEL BAĞLANTILAR

Uluslararası Ekonomik İlişkiler	156 - 159
Turizm ve Ortak Miras	160 - 163
Ünite Değerlendirme Soruları	164 - 167

Cevap Anahtarı	168 - 176
-----------------------------	------------------

1. ÜNİTE

BİREY VE TOPLUM

OLAYLARIN ETKİLERİ VE SOSYAL BİLGİLERİN YARARLARI

BUNLARI BİLELİM

★ İnsan, toplumsal bir varlıktır ve yaşamını diğer insanlarla birlikte sürdürür. Bu süreçte insan, birçok farklı **olay** ya da **durumla** karşılaşır. Olayların ortaya çıkmasında ve sonuçlanmasında farklı gelişmeler etkili olur. Olayların nedenlerinden ve sonuçlarından her insan aynı şekilde etkilenmez. Olaylar, bazı insanları mutlu ederken; bazı insanları da mutsuz edebilir. Bu durum olayların çok boyutluluğuyla ilgilidir.

İnsanların sosyal ve kültürel faaliyetlerini inceleyen bilimlere **sosyal bilimler** adı verilir. Sosyal bilgiler ise tarih, coğrafya, hukuk, felsefe, sosyoloji gibi bilimlere kapsar. Sosyal bilgiler dersi, bireyin toplumsal yaşama uyum sağlamasını kolaylaştıran kazanımları elde etmesini sağlar.

ÖRNEK

Sosyal bilgiler dersinin kazanımlarının toplumsal yaşama katkıları nelerdir?

Sosyal bilgiler dersi, bireylerin sosyal ve etkin bir vatandaş olmasını ve toplumsal yaşamda değer kazanması için gerekli olan bilgileri elde etmesini sağlar. Bireyler toplumsal yaşamda karşılaştıkları sorunlara karşı duyarlı olur ve hak ihlallerine tepki gösterir.

DİKKAT

Sosyal bilimler, insanların sosyal ve kültürel faaliyetlerini inceleyen bilimlerin ortak adıdır.

ETKİNLİK 1

Aşağıdaki tabloda sosyal bilgiler dersinin öğrencilere sağladığı yararlar ile ilgili bazı bilgiler verilmiştir. Bu bilgilerden doğru olanların yanına ✓, yanlış olanların yanına X işareti koyunuz.

	Bilgiler	✓/X
1	Özgür bir birey olarak ilgi ve yeteneklerimizin farkına varmamızı sağlar.	
2	Bireysel farklılıkların, toplumda çatışmaya neden olduğunu kişilere kavratır.	
3	Bireylere temel hakların önemini ve nasıl kullanılacağını öğretir.	
4	Kendi düşüncemizi tek doğru olarak kabul etmemizi sağlar.	
5	Bireylerin bilgiyi kullanma ve üretmede bilimsel ahlakı gözetmelerini sağlar.	
6	Bireylerin eleştirilere kapalı bir düşünce yapısı benimsemesini sağlar.	
7	Türk ulusunun, diğer dünya milletlerinden üstün olduğunu topluma benimsetir.	
8	İnsanlar ile doğal çevre arasındaki etkileşimi açıklar.	

ETKİNLİK 2

Aşağıda bazı sorular verilmiştir. Bu soruları "Evet" ya da "Hayır" şeklinde cevaplayınız.

1. Bütün olaylar aynı nedene bağlı olarak mı ortaya çıkar?
2. Olayları doğru anlayabilmek için çok yönlü mü değerlendirmek gerekir?
3. İnsanlar sadece yakın çevresinde meydana gelen olaylardan mı etkilenir?
4. Olaylar yorumlanırken yalnızca kişisel görüşlere mi yer verilmelidir?

BİREY VE TOPLUM

ETKİNLİK 3

Aşağıda çevre sorunlarının bazı sebepleri verilmiştir. Bu sebeplerin çevre sorunlarından hangisinin ya da hangilerinin oluşumuna ortam hazırladığını belirleyiniz. Daha sonra numaralandırılarak verilen çevre sorununun altında boş bırakılan kutuya ilgili numarayı yazınız.

1. Konutların bacalarından çıkan dumanlar
2. Yanlış ve fazla gübre kullanımı
3. Ticaret ve yük gemilerinin atıkları
4. Tren ve uçakların çıkardığı sesler
5. Açık hava ses sistemleri
6. Kara taşıtlarının egzoz gazları
7. Kimyasal atıkların denizlere bırakılması
8. Yanlış tarım teknikleri
9. Parfüm ve diğer kokular
10. Eğlence mekânlarının çıkardığı yüksek sesler
11. Evsel atıkların toprağa bırakılması
12. Fabrika atıklarının su kaynaklarına dökülmesi
13. Kanalizasyon atıklarının denizlere karışması
14. İş makinelerinin çıkardığı sesler
15. Katı atıkların toprağa gömülmesi
16. Fabrika bacalarından çıkan gazlar

Hava Kirliliği	Su Kirliliği	Toprak Kirliliği	Gürültü Kirliliği
----------------	--------------	------------------	-------------------

ETKİNLİK 4

Aşağıdaki öğrenciler sosyal bilgilerin yararları ile ilgili bazı bilgiler vermiştir. Bu yararların hangi alanla ilgili olduğunu belirleyiniz. Öğrencinin adını, ilgili alanın yanında boş bırakılan yere yazınız.

Arzu: "Tüm kişi ve kuruluşların yasalar karşısında eşit olduğunu gerekçesiyle biliriz."

Mehmet: "Yaşadığımız doğal çevrenin özelliklerini tanıyarak, insan ve çevre arasındaki etkileşimi açıklarız."

Fuat: "Katılımın önemine inanır, sorunların çözümü için kendimize özgü görüşler ileri süreriz."

Emel: "Geçmişte yaşayan toplumlar arasındaki savaş ve barış gibi gelişmeleri analiz ederiz."

Serkan: "Farklı alanlardaki meslekleri tanıyarak, çalışmanın toplumsal yaşamdaki önemine değiniriz."

Meltem: "Ulusal bilincimizin oluşmasını sağlayan kültürel mirasın korunması gerektiğini kabul ederiz."

1 Coğrafya:	2 Tarih:	3 Demokrasi:
4 Kültür:	5 Ekonomi:	6 Hukuk:

OLAYLARIN ETKİLERİ VE SOSYAL BİLGİLERİN YARARLARI - 1

1. DERECEDEN SORULAR

1

?

↓

İnsanların çevrelerinde ekonomik, siyasi, sosyal, kültürel ve coğrafi birçok olay meydana gelir. İnsanlar, bu olaylardan farklı şekillerde etkilenirler. İnsanlar, çevresinde meydana gelen olayları kavrayabilmek için olayları farklı yönleriyle değerlendirmelidir.

Şemadaki bilgilere verilebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsanlar ve İletişim
- B) Teknolojinin Gelişimi
- C) İnsan ve Doğal Çevre
- D) Olaylar ve İnsanlara Etkileri

2 Harun, sosyal bilgiler dersinde "Naylon poşet kullanımının nedenleri ve sonuçları" ile ilgili hazırladığı ödevinde aşağıdaki tabloya yer vermiştir.

İfadeler	Neden	Sonuç
1 Kullanımının kolay olması	✓	
2 İnsanların sağlığını tehdit etmesi	✓	
3 Çevre kirliliğini ortaya çıkarması		✓
4 Ucuz olması		✓

Buna göre Harun, hangi numaralar ile gösterilen ifadeleri yanlış işaretlemiştir?

- A) 1 ve 2
- B) 1 ve 3
- C) 2 ve 4
- D) 3 ve 4

2. DERECEDEN SORULAR

3

Sosyal bilgiler dersi öğrencileri topluma ve insanlığa karşı sorumlu birer vatandaş olarak yetiştirmeyi amaçlar.	
Sosyal bilgiler dersi demokratik yaşamın önemini öğretir.	
Sosyal bilgiler dersi toplumda herkesin aynı düşüncüyü benimsemesini sağlar.	

Tabloda verilen bilgilerden doğru olanların yanına ✓, yanlış olanların yanına X işareti konulacaktır. Buna göre doğru işaretleme aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?

A)	☒	B)	☒	C)	☒	D)	☒
	☒		☒		☒		☒
	☒		☒		☒		☒

- 4
- ▲ Seçim zamanı geldiğinde oy kullanılır.
 - Vergisini düzenli olarak öder.
 - ★ Kanunlara ve kurallara uymaz.
 - Üretim yaparak ülke ekonomisine katkı sağlar.

Yukarıda sembollendirilerek verilen durumlardan hangisi etkin vatandaşın yapması gereken çalışmalar arasında yer almaz?

- A) ▲ B) ■ C) ★ D) ●

5 Aşağıdakilerden hangisi sosyal bilgilerin yararları arasında gösterilemez?

- A) Demokratik, ulusal ve çağdaş değerlerin önemini kavrama
- B) Yaşadığı çevrenin ve dünyanın coğrafi özelliklerini tanıma
- C) Yalnızca bireysel çıkarların korunmasının gerekliliğini savunma
- D) Mesleklerin ve çalışmanın toplumsal yaşamdaki önemine inanma

3. DERECEDEKİ SORULAR

6

► Sosyal bilgiler dersi, yaşadığımız çevrenin coğrafi özelliklerini tanımamızı, insanlar ve doğal çevre arasındaki ilişkileri anlamamızı sağlar.

► Sosyal bilgiler dersi, millî kültürümüzü oluşturan temel öğeleri ve süreçleri kavramamıza, millet olma bilincinin gelişmesine katkı sağlar.

► Sosyal bilgiler dersi, ülkemize ve çevremizdeki kişilere karşı görev ve sorumluluklarımızın neler olduğunu öğrenmemizi sağlar.

► Sosyal bilgiler dersi, insanların ekonomik faaliyetleri hakkında bilgi edinmemizi, bu faaliyetlerin insan hayatındaki önemini kavramasını sağlar.

Yukarıda verilen bilgiler dikkate alındığında sosyal bilgiler dersinin yararları ile ilgili;

- Bulduğumuz çevreyi daha iyi tanımamızı sağlar.
- Millî kültürümüzü öğretmek millî bilincin oluşmasına sağlar.
- İnsan yaşamında ekonomik faaliyetlerin önemini gösterir.
- Devlete ve bireylere karşı sorumluluk bilinciyle hareket etmenin önemini kavratır.

yargılarından kaç tanesini kanıtlar niteliktedir?

A) 1

B) 2

C) 3

D) 4

TOPLUM İÇİNDE BİREY

BUNLARI BİLELİM

★ İnsanın tüm ihtiyaçlarını tek başına karşılaması mümkün değildir. Bundan dolayı insan, yaşamını topluluk hâlinde sürdürür. Temel ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamayı amaçlayan insanlar, birlikte yaşamının gereği olarak farklı grup ve kurumlarda yer alır.

Görüşleri, amaçları ve çıkarları bir olan kişiler bütününe **grup** denir. Grup üyelerinin ortak amaçları olduğu için üyeler arasında iş birliği vardır ve üyeler birbirini yakından tanırlar. **Kalabalık**, tesadüfen bir araya gelen insanları ifade eder. **Kurum** ise bireyler arasındaki ilişkilerin ve karşılıklı görevlerin oluşturduğu; genellikle devlet ile ilişkisi olan toplumsal örgütlenmedir.

ÖRNEK

Kalabalık ile grup kavramları arasındaki farklılıklar nelerdir?

Kalabalığı oluşturan insanlar, rastlantı sonucu bir araya gelirler ve ortak amaçları yoktur. Bu insanlar birbirlerini tanımaz, aralarında süreklilik ve bir ilişki yoktur. İsteyerek ve planlayarak ortak bir amaç için bir araya gelen gruplar ise birbirlerini yakından tanırlar ve uzun süre bir arada bulunurlar.

DİKKAT

İnsanların birlikte yaşadığı toplumu oluşturan unsurlar arasında kalabalık, grup ve kurumlar yer alır.

ETKİNLİK 1

Aşağıda verilen görsellerin grup, kurum ve kalabalık kavramlarından hangisiyle ilgili olduğunu belirleyerek boş bırakılan yerlere yazınız.

»

»

»

»

ETKİNLİK 2

Aşağıdaki kartlarda verilen bilgilerin hangi kavram ile ilgili olduğunu belirleyerek boş bırakılan yere yazınız.

1

Bireyler arasındaki ilişkilerin ve görevlerin oluşturduğu toplumsal teşkilattir.

▶

2

Toplumu oluşturan insanlardan her birine denir.

▶

3

Farklı yetenekteki kişilerin ihtiyaçlarının karşılanması için birlikte çalışmasıdır.

▶

4

Görüşleri, amaçları çıkarları bir olan kişiler bütünüdür.

▶

BİREY VE TOPLUM

ETKİNLİK 3

Aşağıda bazı sorular verilmiştir. Bu soruları "Evet" ya da "Hayır" şeklinde cevaplayarak ilgili kutucuğa ✓ işareti koyunuz.

1	Kalabalıkların yetki ve sorumlulukları yazılı kurallara göre mi belirlenmiştir?	2	Kurumların maaşlı çalışanları mı vardır?	3	Kalabalığı oluşturan bireyler birbirlerini yakından mı tanır?
☐ Evet ☐ Hayır	☐ Evet ☐ Hayır	☐ Evet ☐ Hayır	☐ Evet ☐ Hayır	☐ Evet ☐ Hayır	
4	İnsanlar, yaşamlarını topluluk hâlinde mi sürdürür?	5	Kurumlar, yazılı kurallar çerçevesinde mi kurulmuştur?	6	Grup üyeleri isteyerek ve planlayarak mı bir araya gelirler?
☐ Evet ☐ Hayır	☐ Evet ☐ Hayır	☐ Evet ☐ Hayır	☐ Evet ☐ Hayır		

ETKİNLİK 4

Aşağıdaki tabloda verilen bilgilerin, hangi kavramla ilgili olduğunu belirleyerek ilgili bölüme ✓ işareti koyunuz.

	Bilgiler	Grup	Kurum	Kalabalık
1	Ortak bir amacı yoktur.			
2	Yetkileri yasalarla belirlenir.			
3	Birbirlerini yakından tanır.			
4	Bir ihtiyaçtan ortaya çıkarlar.			
5	Tesadüfen bir araya gelirler.			
6	İsteyerek bir arada bulunurlar.			
7	Çalışanlarına maaş ödenir.			
8	Aralarında ilişki yoktur.			

TOPLUM İÇİNDE BİREY - 1

1. DERECEDEN SORULAR

- 1 Aşağıdaki tabloda doğru bilgilerin bulunduğu kutucuklara ✓, yanlış bilgilerin bulunduğu kutucuklara ✗ işareti konulacaktır.

Kurumun Özellikleri	
Kanunlar çerçevesinde kurulur.	
Maaşlı çalışanları vardır.	
Ortak amaçları yoktur.	

Buna göre, doğru işaretleme hangi seçenekte belirtildiği gibi olmalıdır?

- A)

✓
✓
✗

 B)

✗
✗
✓

 C)

✓
✗
✓

 D)

✗
✓
✗

- 2 Farklı yeteneklere sahip olan insanlar, toplumsal ihtiyaçların karşılanması için birlikte faaliyet göstermelidir.

Yukarıda sözü edilen bu durumun;

- İhtiyaçların daha kolay karşılanması,
 - Bireylerde birlikte iş yapma bilincinin güçlenmesi,
 - Bireyler arasında fikir çatışmalarının artması
- gelişmelerinden hangisine ya da hangilerine neden olacağı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III
C) I ve II D) II ve III

3

Duru

Takım çalışmasının yararları nelerdir?

Aras

Aras, Duru'nun sorduğu soruya aşağıdaki cevaplardan hangisini verirse yanlış olur?

- A) İş verimi ve kalitesi artar.
B) Kişisel çıkarlar ön plana çıkar.
C) İhtiyaçlar daha kolay karşılanır.
D) Birçok kişinin yeteneğinden yararlanılır.

4

- Bireylerin yaşam kalitesi artar.
- İhtiyaçlar daha kolay karşılanır.
- Toplumda hoşgörü ortamı bozulur.
- Yardımlaşma anlayışı gelişir.

Yukarıda verilen gelişmelerden kaç tanesinin takım çalışmasının sonucunda ortaya çıkacağı söylenebilir?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

5

Tesadüfen bir araya gelmiş, ortak amaçları olmayan, birbirlerini yakından tanımayan insanlar ★ olarak adlandırılır.

Yukarıda ★ ile gösterilen yere aşağıdakilerden hangisi getirilirse tanım doğru olur?

- A) kurum B) kalabalık
C) rol D) grup